

se postopek vodstva poverjeništvu proti Učit. tiskarni. 4. Tehniško vodstvo prirediteljskega koncerta na pokrajinsko skupščino se prepusti pevskemu zboru UJU učiteljstva.

Tajnikovo poročilo.

Tajnik poroča o vseh došlih dopisih, ki so načelne važnosti. Po njegovem poročilu so se napravili sledeči sklepi:

1. V načelu pristane ožji sosvet na razširjenje »Popotnika«. Odvisno pa je to razširjenje od splošnega proračuna pri poverjeništvu, ki ga pod nobenim pogojem ne smemo zvišati. Kakšen bo obseg, bo določila delegacija z ozirom na proračunsko možnost.

2. Učiteljska društva bomo pozvali, da pošiljajo vsa poročila o delovanju na svoji samoizobrazbi, o pedagoških in znanstvenih predavanjih itd. izključno le uredništvu »Popotnika«. Tudi druge dopise pedagoške vsebine naj »Učit. Tov.« odda »Popotniku«.

3. Prihodnji letnik »Popotnika« bo dobil ovitek, čigar stroške naj po možnosti krijejo inserati.

4. Izposluje naj se poseben pravilnik o delokrogu okrajnih šolskih nadzornikov, ki naj bo čim samostojnejši, hkrati pa tudi pravilnik za pisarniške poslovodje pri nadzornikih.

5. Deluje naj se z vsemi dovoljenimi sredstvi na to, da ostanejo v Sloveniji vsi dosedanjí okrajni šolskih nadzornikov neokrajnjeni!

6. Ker se je ugotovilo, da se je zgodila pri zadnjih imenovanjih nekaterim učiteljem in učiteljicam krivica, naj se pozovejo dotičniki, da vložijo na poverjeništvu z dokazi podprte pritožbe. O njih naj razpravlja delegacija ter izreče svojo sodbo.

7. Učiteljske zastopnike v namestilni komisiji naj izvoli učiteljstvo samo. Število članov v namestilni komisiji naj se zvišal.

8. Ožji sosvet mora ugovarjati uredbam, kakršna je ona o krajevnih in oblastnih šolskih odborih za osnovne in meščanske šole, ker se ne ozira na naše razmere in izpreminja važne šolske zakone potom finančnega zakona.

9. Učitelji rezervni častniki naj se kličejo na orožne vaje v času, kakor ga je predlagalo združenje rezervnih oficirjev, dočim naj odpravi to dolžnost moštvo le v glavnih počitnicah.

10. Ožji sosvet soglasno odkloni spomenico, ki jo je poslal neki upravni odbor v Mariboru. Ker ne more priznati glasov pravil nikakega »akcijskega«, »spravnega« ali podobnega odbora. Članstvo naj se uveljavlja le po legalni poti pri svojih društvih.

Poročilo blagajnika.

Blagajnik navede nekaj glavnih podatkov glede sestave proračuna za poslovno leto 1927./28., in sicer za »Učit. Tovariš«, »Popotnik«, »Zvonček« in upravo. Sprejet je bil sledeči sklep:

Blagajniku se naroča, da sestavi proračun za poslovno leto 1927./28., ki pod nobenim pogojem ne sme biti višji od sedanjega proračuna.

Nato poroča o članstvu pri posameznih društvih. Na temelju njegovega poročila ugotovi ožji sosvet, da je članstvo od početka poslovnega leta 1926./27 do danes poraslo za 231 članov, med tem ko izkazuje izstop v tem času le 60, kar je ysekakor značilno in razveseljivo.

Urednikovo poročilo.

Urednik »Učit. Tovariša« prečita dopis tov. Knafliča, ki zahteva, da ga priobči na naslovni strani, kar je on prepuštil seji v odločitev. Ožji sosvet priobčitev odkloni in ugotovi na podlagi izjav vnanjih članov, da v dopisu citirana društva nimajo nobenega stika z dopisom in podpisani člani niso upravičeni jih navajati v oklicu in se sklicevati nanje.

UJU — poverjeništvu Ljubljana.

Andrej Skulj, predsednik.

Josip Kobal, tajnik.

Pokrajinska skupščina v Kranju.

Prošnja.

Učiteljsko društvo za kranjski okraj priredi o priliki pokrajinske skupščine v Kranju trodnevno razstavo deških in dekliških ročnih del, da se omogoči razvoj rokotvornega pouka, ki se pravkar započenja brez enotnega načrta in pravega smotra.

LISTEK.

P. V. B.:

Pacifistična vzgoja.

Nedavno se je v Parizu sestal kongres sledečih združenj: Krščanske unije deklet, Mednarodne federacije združenj za Ligo narodov, Mednarodnega skavtskega združenja, Mednarodnega združenja srednješolskih profesorjev, Katoliške unije za mednarodni študij, Mednarodnega združenja žensk, diplomiranih na vsučiliščih, in Svetovne unije židovske omladine.

Kongres teh združenj je izdal deklaracijo, ki jo prinašamo v naslednjem in ki jo je odobril »Komité sporazuma velikih mednarodnih združenj, ki se zanimajo za vzgojo mladine« (Comité d'entente des grandes associations internationales qui s'intéressent à la formation de la jeunesse), kateri komité združuje 24 mednarodnih združenj.

Pokrajinska skupščina.

Tajnik poroča na kratko o prijavi referentov za pokrajinsko skupščino. Koj za tem sestavi ožji sosvet dnevni red za delegacijsko in manifestacijsko zborovanje. Priobčen je na naslovni strani današnje številke.

Sklep: Ker bo delegacija razpravljala o »Našem tisku«, naj se povabijo na njo uredniki naših organ. listov in predsedstvo SSM. Uredniki naj se pozovejo, da pošljejo za referat svoje misli in predloge. Istčasno naj se razpravlja tudi o ustanovitvi Šolske Matice.

Kritje primanjkljaja.

Po kratki in stvarni debati se sklene: Sklep širjega sosveta v Celju z dne 2. svedca 1927 se mora striktno izvesti do stavljenege termina. Ako se to ne zgodi, naj gre zadeva svojo pravno pot.

Počitniški tečaj.

Poverjenik poroča, da se je vršila pri poverjeništvu ponovna anketa, ki je razmotrivala vprašanje o naši samoizobrazbi. Rezultat posvetovanja je bil sklep, da priredi pedagogski krožek v Mariboru pod okriljem poverjeništvu počitniški izobraževalni tečaj. Na vsa okrajna društva smo poslali zadevno okrožnico.

Kmetijsko-nadaljevalne šole.

Nato poroča poverjenik Skulj, da se je vršila 26. maja t. l. v Celju važna anketa za kmetijsko-nadaljevalne šole. Udeležili so se je učitelji, ki že poučujejo na takih šolah, in kmetijski strokovnjaki. Izščno poročilo glej v »Učit. Tovarišu« 44. številka!

Predlogi okrajnih učiteljskih društev.

1. Glede resolucij mariborskega in koroškega učiteljskega društva se sklene:

Z ozirom na točko 1., 2. in 3. ugotavljamo, da smo delali po pravcu, ki naj omogoči pristop v našo organizacijo vsemu učiteljstvu brez izjeme. Poverjeništvu je storilo svojo dolžnost v polni meri in hodilo po poti, ki so mu jo začrtale nove smernice. Končno odločitev prepustimo delegaciji, ki naj izreče svojo sodbo.

2. Celjskemu učiteljskemu društvu naj se pojasni položaj pri Učit. tiskarni in upošteva predlog glede plačila takse pri zdravniški preiskavi.

3. Učiteljskemu društvu za ljubljansko okolico je odgovoriti v zadevi CMD in SSM.

4. Ustanovitev fonda za krivično preganjano učiteljstvo se prepusti skupščini.

5. Istotako se predloži sklep marenberskega društva o ustanovitvi Šolske Matice delegaciji.

6. Predlog kranjskega učiteljskega društva o taksiranju šolskih naznanil in izkazov prepustimo skupščini.

7. Glede resolucije laškega učiteljskega društva o izplačilu selitvenih stroškov naj se podvzamemo na merodajnem mestu najodločnejši koraki. Enak sklep se je storil glede izplačila raznih zaostankov na potnih okrajnih šolskim nadzornikom itd.

Pozivamo ob tej priliki vsa društva, naj svoje sklepe, predloge in resolucije vedno dostavijo tudi poverjeništvu.

Samostojni predlogi.

1. Tovarišu Ribičiču svetujemo, naj stavi predlog glede kontraktualnih učiteljev pri svojem društvu za pokrajinsko in državno skupščino.

2. Glede redukcije razredov naj se podvzamemo pri vseh merodajnih činiteljih najodločnejši koraki, da se ne ukine noben razred, ker nimamo garancije, da se zopet otvori, ko bo potreba. Ugotavljamo tudi, da število otrok v zadnjih letih rapidno raste.

Ker je bil s tem dnevni red izčrpan, zaključijo poverjenik sejo.

Zelimo in prosimo, da se razstave udeležijo tudi ostale šole obeh oblasti, zlasti ono učiteljstvo, ki ima v tej stroki že kakršnekoli izkušnje.

Za vse predmete jamči Učit. društvo. Istočasno priredi svojo razstavo tudi Protialkoholno društvo pod vodstvom tov. Horvata.

Cerklje, 12. junija 1927.

Za učiteljsko društvo kranjskega okraja: Josip Lapajne, Andrej Rojc, predsednik, tajnik.

POZIV DELEGATOM IN UDELEZEN-CEM!

Vse delegate in ostale tovariše, ki se nameravajo udeležiti letošnje pokrajinske skupščine v Kranju, prosimo, da v svrhu ureditve prehrane in stanovanja zanesljivo takoj priglase Učit. društvu za kranjski okraj v Cerkljah pri Kranju, katere dni žele biti oskrbljeni. Na kasnele prijave se ne bo mogoče ozirati.

Po skupščini se po želji priredi skupni izlet na divno Jezerko, Češko kočjo in Krvavec, kar blagovolite na prijavih poljubno označiti, da preskrbimo vozila.

Cerklje, 12. junija 1927.

Za Učiteljsko društvo kranjskega okraja: Josip Lapajne, Andrej Rojc, predsednik, tajnik.

Splošne vesti.

— Redukcija nadzorniških okrožij. Poverjeništvu UJU je ob priliki seje glavnega odbora UJU in avdicije pri ministru prosvete vložilo posebno spomenico v zadevi redukcije nadzorniških okrožij. Obrnilo se je na našega referenta v ministrstvu prosvete, da podpira zadevo v zmislu podprtega predloga in je storilo korake pri drugih merodajnih faktorjih, da se redukcija prepreči, oziroma kolikor mogoče omili, posebno pa, da se izvrši le redukcija, ne pa kaka partizanska izmenjava nadzornikov. Sklicalo je tudi posebno anketo nadzornikov v Celje. Akcija poverjeništvu je uspela v toliko, da ostanejo na podlagi odločbe ministrstva sledeča nadzorniška okrožja: Ljubljanska oblast: 1. Brežice, 2. Črnomelj, 3. Kamnik, 4. Kočevje, 5. Kranj v radovljiskim okrajem, 6. Krško, 7. Laško, 8. Litija, 9. Ljubljana — mesto, 10. Ljubljana — okolica vzhodni del, 11. Ljubljana — okolica zapadni del z logaškim okrajem, 12. Novo mesto; Mariborska oblast: 1. Celje, 2. Dolnja Lendava, 3. Gornji grad, 4. Ljutomer, 5. Maribor desni breg s konjskim okrajem, 6. Maribor levi breg, 7. Murska Sobota, 8. Ptuj, 9. Slovenjgradec z Dravogradom, 10. Smarje, Personalno nadzorniško vprašanje še ni rešeno.

— Likvidacija ukinjenih šolskih nadzorništev se mora izvršiti do 31. julija t. l. s tem, da morajo nadzorništa prenesti vso imovino in arhive na nov sedež.

— Potnica in dnevnice sreskih šolskih nadzornikov se bodo za šolsko leto 1927./28. izplačevale iz partije 303, pez. 1. in 2. budžeta ministrstva prosvete.

— Učitelji srborvaščine. Ministrstvo prosvete se postavlja na stališče, da v bodoče ne bode nastavljal več posebnih učiteljev za srborvaščino na osnovnih in meščanskih šolah v Sloveniji in to iz razloga, ker bo v najkrajšem času zadosti razrednega učiteljstva usposobljenega za poučevanje srborvaščine. Ker ne bode potem več nikake potrebe za posebne učitelje, odpadejo nadaljnja imenovanja.

— Ukinitev razredov na osnovnih šolah. Kakor poročajo listi je ministrstvo prosvete ukinilo zaradi štednje mnogo razredov in vzporednic. V Sloveniji je prizadetih ca. 50 razredov. Nekateri šole so bile zaradi premalega števila otrok skrčene na manjrazredne. Več šol, ki imajo dovoljno število otrok, je pa razširjenih v večrazredne. Normala za število otrok v mestih na učno osebo mora biti 30. Ministrstvo je zahtevalo tudi zadostno število učnih oseb tam, kjer jih sedaj ni.

— Novi učni načrt, ki ga je izdalo prosvetno ministrstvo za leto 1926./27. je vzbudil mnogo nevolje med učiteljstvom. Izdelan je bil brez sodelovanja glavnega prosvetnega sveta in brez učiteljskega Udrženja. Ministrstvo je uvidelo sedaj, da bi se dal ta načrt izboljšati, zato je naročilo glavnemu prosvetnemu svetu, naj sporazumno z UJU popravi letošnji načrt tako,

da se bode v bodočem šolskem letu poučevalo v osnovnih šolah že po novem popravljenem učnem načrtu. Ta pa bo v veljavi le dotlej, dokler ne bo izdelan nov definitivni učni načrt. — »Narodna Prosveta« št. 42., 43. in 44. prinaša osnutek popravljenega učnega načrta. Po tem osnutku naj bi se pouk priredil na praktičnejši način. Stvarni pouk v prvem in drugem razredu naj se poučuje skupno z materinim jezikom in ne kot poseben predmet. Tudi ročna dela naj bi se ne poučevala kot poseben predmet, temveč je delo uvedeno kot princip v vse predmete in to v smislu projekta novega šolskega zakona.

— Ukinjenje razredov zaradi pomanjkanja šolskih sob. Kakor poročajo listi je ministrstvo prosvete pričelo izvajati načelo, da je potreba za vse razrede in vzporednice dobiti potrebne učne prostore in ne sme pouk trpeti zaradi prostornih neprivlik.

— Učiteljice ženskih ročnih del. Kakor se čuje, je prosvetno ministrstvo ponovno odredilo, da se nanovo sploh ne nastavi nobena učiteljica za ženska ročna dela.

— Nemške vzporednice na kočevskih šolah in šole z nedržavnim jezikom. Kakor poročajo listi se bo pričela za nemške in druge vzporednice strogo izvajati točka 3. uredbe ministrstva prosvete O. N. br. 32.580/25 objavljene v 20. br. Osnovne Nastave.

— Izobraževalni tečaj, ki ga je nameravalo pov. UJU prirediti za učiteljstvo skupno s ped. krožkom v Mariboru, se bo vršil mesto v Mariboru v drugi polovici avgusta v Ljubljani.

— Zaposlitev odvisnih učnih oseb. Ministrstvo stoji na stališču, da ne smeta biti v nobenem slučaju zaposleni po dve učni osebi v istem razredu. Tudi ne dovoljuje, da bi se zaposlovalo učiteljstvo v pisarnah šolskih upraviteljev.

— Nagrade društvom in kulturnim delavcem v Sloveniji. Uprava kraljevega fonda za nagrado dela na kulturnem, gospodarskem in prosvetnem polju je priznala med drugim za letošnje leto sledeče nagrade: 25.000 Din Engelbertu Ganglu, obl. šol. nazd. v Ljubljani, 10.000 Din Prosvetni Zvezi v Ljubljani, 5500 Din Izobraževalnemu društvu na Jesenicah in Kolu jugoslov. sester Moste-Sv. Peter v Ljubljani, 5000 Din Josipu Lapajnetu, šolskemu upravitelju v Cerkljah, 5000 Din Stanku Gradišniku, učitelju v St. Ilju in Josipu Lustiku, šolskemu upravitelju v Prekmurju. Nadalje po 5000 Din Jakobu Špalirju, gozdarju v Mariboru in Viktorju Engemanu, gozdarju pri Jelšah. Po 2500 Din Sokoškemu društvu v Gornjem Logatecu in slovenski župi skavtov v Ljubljani.

— Redukcija osemrazrednic. Kakor poročajo listi se osmi razredi spoje s sedmimi in se obdrže samostojni osmi razredi le v krajih, kjer ni meščanskih in srednjih šol.

— Projekt pravil UJU. »Narodna Prosveta« je začela v 43. številki priobčevati nova pravila UJU, ki jih je izdelal na podlagi predlogov poverjeništev Izvršni odbor UJU. Projekt priobčimo v »Učit. Tov.«, ko ga prejmemo, v celoti.

— Oprostitev šolskih upraviteljev več kot 10 razredov oziroma vzporednic razrednega pouka. Kakor poročajo listi je minister prosvete odredil, da so upravitelji oproščeni razrednega pouka, če imajo več kot 10 razredov in vzporednic, ne vsteje se pa v iste razredov otroških vrteev in drugih šol pod istim upraviteljskim.

— Pritožba na Državni svet. Tov. Sima Simić, učitelj v Borči pri Pančevu, je vložil pritožbo na Državni svet proti odredbam o disciplinskih sodiščih in o šolskih odborih ter utemeljuje svojo pritožbo s tem, da sta omenjeni odredbi v nasprotju z ustavo.

— Učitelji na razpoloženju morajo do 15. julija t. l. vložiti prošnje, da se jih nadalje zadrži v učiteljski službi sicer jim z 31. avgustom prestane služba in se jim ustavijo službeni prejмки.

Poziv!

Ožji sosvet je na svoji seji dne 2. junija 1927 ugotovil, da se je zgodila pri zadnjih imenovanjih v ljubljanski in mariborski oblasti nekaterim učiteljem in učiteljicam krivica. Pozivamo dotičnike, da vložijo na poverjeništvu z dokazi podprte pritožbe. O njih naj razpravlja delegacija ter izreče svojo sodbo.

UJU — poverjeništvu Ljubljana.

med raznimi člani iste družbe, skupnost pravic in dolžnosti, kakor tudi vedno bolj rastoča medsebojna zavisnost.

Otrok se mora naučiti, da je civilizacija bila in da ostane skupno delo vseh narodov, med njimi tudi onih, ki jih je zgodovina najbolj rezko postavila druga proti drugemu, in da je nastala Liga narodov iz čuta te skupnosti in želje, jo ohraniti in razviti. Pri domačem ognjišču in takoj od začetka skupne vzgoje, v šoli in v organizacijah, ki izpopolnjujejo delo šole, je treba otroka naučiti vljudnosti napram tujcem in mu vdahniti radovednost po spoznanju njih običajev, po razumevanju njih jezika in njih mišljenja.

Da se pa more vršiti pouk zemljepisja, zgodovine, slovnstva, znanosti in umetnosti v tem duhu, mora učitelj imeti oporo v šolskih čitankah, v projekcijskih slikah, v filmih, v stenskih slikah itd.

Treba bo podvzeti ankete, ki naj bi razglabljale kako bi se dal v tem smislu usmeriti pouk v osnovnih in srednjih šolah.

Dobro bi bilo tudi, da se mladina vsake dežele spravi v čim neposrednejši stik z mladino drugih dežel s pomočjo vseh sredstev, n. pr. s potovanjem v inozemstvo, s študijskim bivanjem med tujci, z dopisovanjem, z izmenjavo risb in ročnih del itd.

To mednarodno medsebojno izmenjavanje, ki bi ga bilo treba nadaljevati skozi vsa šolska leta potom stika med učenci, mladimi vajenci, dijaki in profesorji, je v stanju, da orientira mladino k metodam mednarodnega umstvenega sodelovanja, in pospešuje delo Lige narodov.

Ako bosta vzgoja (rodbinska, šolska in izvenskolska) in pouk (slovnstveni, znanstveni, tehnični in obrtno-trgovski pouk) pripravljala medsebojno poznavanje in razumevanje narodov, bo to v veliko oporo organiziranju svetovnega miru.

Podpirajte obrambni sklad!